

POSTANOWIENIE

21 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak

na posiedzeniu niejawnym 21 kwietnia 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z wniosku Z. M.

z udziałem S. N., T. N., A. G., A. S. i D. M.

o ustanowienie służebności drogi koniecznej,

na skutek skargi kasacyjnej Z. M.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Zamościu

z 24 listopada 2021 r., I Ca 457/21,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. zasądza od wnioskodawczyni na rzecz uczestniczki S. N.
kwotę 377 (trzysta siedemdziesiąt siedem) zł, tytułem kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawczyni Z. M. od postanowienia Sądu Okręgowego w Zamościu z dnia 24 listopada 2021 r., sygn. akt I Ca 457/21 Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Przesłanki te nie zostały jednak spełnione.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002, III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z dnia 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ., z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ.).

Skarżąca łączy powyższe przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z koniecznością wyjaśnienia: 1) czy sąd w sprawie o ustanowienie drogi koniecznej ustalając przebieg drogi koniecznej powinien uwzględnić cel (potrzebę), dla realizacji którego właściciel nieruchomości władnącej domaga się ustanowienia takiej służebności, czy też w oparciu o własne przekonanie może ją ustanowić dla realizacji celu niewskazanego przez właściciela nieruchomości władnącej (art. 145 § 2 k.c.); 2) czy definicja „odpowiedniego dostępu do budynków gospodarskich” obejmuje swoim zakresem również odpowiedni dostęp do urządzeń znajdujących się przy ścianie budynków, na ich zewnętrznej ścianie, jak np. skrzynka przyłącza energetycznego, przyłącze kanalizacyjne itp. (art. 145 § 1 k.c.); 3) czy sąd ma obowiązek przy orzekaniu o przebiegu służebności drogi koniecznej kierować się przesłanką zapobieżenia eskalacji konfliktów sąsiedzkich (art. 145 § 3 k.c.).

Powyższe kwestie prawne zostały sformułowane przez wnioskodawczynię w oderwaniu od okoliczności faktycznych sprawy wynikających z usytuowania nieruchomości władnącej w stosunku do drogi publicznej oraz z rozmieszczenia na tej nieruchomości zabudowań mieszkalnych i gospodarczych (zob. szkic z oględzin - k. 86 oraz mapa do celów prawnych - k. 128) i treści orzeczenia o ustanowieniu służebności drogi koniecznej w celu zapewnienia nieruchomości stanowiącej współwłasność wnioskodawczyni odpowiedniego dostępu m.in. do zabudowań gospodarczych (k. 247), przy najmniejszym obciążeniu gruntów uczestników S. i T. małż. N., jak tego wymaga art. 145 § 2 zd. 1 k.c. Niezależnie od tego żądany przez

wnioskodawczynię sposób przebiegu drogi służebnej skutkowałby zajęciem pasa gruntów tych uczestników o obszarze ponad siedmiokrotnie większym (279 m²) w stosunku do orzeczonego zaskarżonym postanowieniem (37 m²). W kontekście stanu faktycznego sprawy zaskarżone orzeczenie w pełni realizuje dyrektywy wskazane w art. 145 § 1-3 k.c.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według minimalnej stawki taryfowej (§ 5 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz. U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł).

[SOP]

[a!]